

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku M.J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 sierpnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa [...] /16,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
przyznaje pełnomocnikowi z urzędu M.P. kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) zł, powiększoną o należny podatek VAT, od Skarbu
Państwa - Sądu Okręgowego w S. tytułem zwrotu kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu skarżącemu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z dnia 16 listopada 2016 r. oddalił apelację wnioskodawcy M.J. od
wyroku Sądu Okręgowego w S. V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z
dnia 16 maja 2016 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w S. z dnia 26 maja 2014 r. odmawiającej przyznania mu
prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawca nie pracuje od 2009 r. i do 30 kwietnia 2014 r. miał ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 24 marca 2014 r. złożył wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Lekarz orzecznik oraz komisja lekarska ZUS stwierdzili, że wnioskodawca jest nadal częściowo niezdolny do pracy na stałe i na tej podstawie organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję. W celu weryfikacji stanu zdrowia wnioskodawcy Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: neurologa, kardiologa, ortopedy i diabetologa, którzy uznali, że wnioskodawca jest nadal częściowo niezdolny do pracy. Biegły ortopeda stwierdził u wnioskodawcy brak niezdolności z przyczyn ortopedycznych; biegła diabetolog rozpoznała u niego cukrzycę typu II powikłaną makroangiopatią pod postacią choroby niedokrwiennej serca - stan po pomostowaniu tętnic wieńcowych i angioplastyce z implantacją stentu oraz polineuropatią symetryczną obwodową; biegła neurolog stwierdziła, że rozpoznane schorzenia neurologiczne polineuropatia cukrzycowa o niedużym nasileniu oraz zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa nie powodują trwałej i całkowitej niezdolności do pracy, a jedynie wymagają odsunięcia wnioskodawcy od ciężkich prac fizycznych; biegły kardiolog stwierdził, że wnioskodawca jest zdolny do lekkich prac fizycznych; biegły ortopeda uznał, że schorzenia ortopedyczne nie czynią wnioskodawcy niezdolnym do pracy w okolicznościach stwierdzenia dobrej wydolności narządów ruchu, w szczególności stawów biodrowych.

Sądy obu instancji, biorąc pod uwagę kwalifikacje wnioskodawcy (wykształcenie podstawowe, brak wyuczonego zawodu) oraz możliwość wykonywania przez niego dotychczasowej pracy w zakresie działalności handlowej uznały, że jest on nadal jedynie częściowo niezdolny do pracy na stałe. Zakres i nasilenie schorzeń na jakie cierpi wnioskodawca w okresie składania przez niego wniosku o przyznanie renty i dacie wydania zaskarżonej decyzji, choć niewątpliwie powodowały dyskomfort w jego życiu, to jednak nie skutkowały niemożnością wykonywania jakiegokolwiek, choćby najprostszej pracy. W ocenie biegłych wnioskodawca nie może wykonywać jedynie ciężkiej pracy fizycznej. Według Sądu Apelacyjnego przy zachowanej ruchomości kończyn, braku istotnych niedowładów, zachowanej chwytności rąk, prawidłowym napięciu mięśniowym, zachowanej

wydolności ruchowej, chodu i manualnej - przy jednoczesnym niewielkim ograniczeniu ruchomości kręgosłupa i częściowo ograniczającej zdolność do pracy dławicy piersiowej - odwołujący nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Niezadowolenie wnioskodawcy z opinii biegłych sądowych jest niewystarczające do podważenia dokonanych ustaleń oraz wniosków o braku całkowitej niezdolności do pracy lub prowadzenia pozarolniczej działalności, zwłaszcza że przedłożona w toku postępowania apelacyjnego dokumentacja medyczna dotyczyła stanu zdrowia wnioskodawcy z 2016 r., a nie z daty wydania zaskarżonej decyzji. Sąd drugiej instancji podkreślił, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do świadczenia sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. Dlatego też decydujące znaczenie miał stan zdrowia wnioskodawcy w maju 2014 r., a ewentualne pogorszenie stanu jego zdrowia po tej dacie nie mogło wpłynąć na ocenę zaskarżonej decyzji. Sąd ten uznał, iż może on „z powodzeniem pracować jako stróż, parkingowy, szatniarz, recepcjonista” lub wykonywać „lekkie prace budowlane czy też kierować pojazdami”.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1/ art. 278 § 1 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie i zwrócenie się do biegłych o dokonanie oceny prawnej ustaleń faktycznych, tj. ustalenie czy ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy, a nie zasięgnięcie od biegłych wiadomości specjalnych w celu poczynienia ustaleń faktycznych przez Sądy obu instancji, 2/ art. 233 § 1 k.p.c. przez brak oceny dowodów przez Sąd według własnego przekonania, lecz oparcie się na ocenie prawnej dokonanej przez biegłych, 3/ art. 286 k.p.c. przez niezastosowanie i niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy w celu określenia jakie prace może wykonywać skarżący, 4/ art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm., dalej powoływana jako „ustawa emerytalna”) przez niewłaściwą interpretację i uznanie, że skoro skarżący nie ma wyuczonego zawodu, to może wykonywać jakąkolwiek pracę niezależnie od swojego dotychczasowego doświadczenia zawodowego i wieku.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na potrzebę wykładni art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 278 § 1

k.p.c. i wyjaśnienie zagadnienia prawnego: „czy określenie całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej jest oceną prawną stanu faktycznego, którego powinien dokonać sąd w oparciu o ustalenia faktyczne biegłych, czy stanowi okoliczność faktyczną, którą bezpośrednio powinien ustalić biegły z zakresu medycyny dowolnej specjalizacji. Względnie wnioś o przyjęcie skargi do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej.

Wskazując na powyższe wnioś o uchylenie zaskarżonego orzeczenia, zniesienie postępowania apelacyjnego oraz uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie Sądowi pierwszej instancji sprawy do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania kasacyjnego. Pełnomocnik skarżącego wnioś o przyznanie mu jako pełnomocnikowi wyznaczonemu z urzędu, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego czy też potrzeba wykładni przepisów prawa, obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX 1102817). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który wymaga jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

W przedmiotowej sprawie nie istnieje potrzeba wyjaśnienia sformułowanego zagadnienia prawnego ani potrzeba wykładni przepisów prawa, gdyż rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do polemiki skarżącego z ustaleniami i oceną prawną zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia należycie wyjaśniło podstawę faktyczną i prawną prawidłowego wyrokowania, a Sąd Najwyższy był związany ustaleniem o braku całkowitej niezdolności skarżącego do pracy lub prowadzenia pozarolniczej działalności w dacie wydania kontestowanej decyzji rentowej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W szczególności do potencjalnego naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. może dojść tylko wtedy, gdy sąd samodzielnie wypowiada się w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych, z pominięciem dowodu z opinii biegłego, a takiego zaniechania w zaskarżonym postępowaniu nie sposób się dopatrzyć. Ponadto sądy nie mają obowiązku uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 24), co dyskwalifikuje kasacyjne zarzuty naruszenia art. 286 k.p.c. i „jednoczesnego” naruszenia art. 233 k.p.c., zważywszy że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Oznaczało to także, że sformułowane zagadnienie prawne nie tylko rozminęło się z miarodajnymi ustaleniami faktycznymi zaskarżonego, ale zostało sformułowane mało zrozumiale (w istocie rzeczy nieidentyfikowalnie) w zakresie oczekiwanej oceny prawnej „stanu faktycznego, którego powinien dokonać sąd w oparciu o ustalenia faktyczne biegłych, czy też stanowi okoliczność faktyczną, którą bezpośrednio powinien ustalić biegły z zakresu medycyny dowolnej specjalizacji”, zważywszy że rozmiar niezdolności skarżącego do pracy lub prowadzenia pozarolniczej działalności ocenili biegli o specjalizacjach adekwatnych do zgłaszanych schorzeń, co należycie rozważyły

Sądy obu instancji, a kasacyjny zarzut w zakresie potencjalnej potrzeby „całościowej” lub „wspólnej” opinii biegłych został oparty na niewłaściwej podstawie prawnej z art. 286 k.p.c., podczas gdy potencjalnej potrzeby uzyskania opinii łącznej dotyczy art. 285 § 2 k.p.c. Ponadto skarżący w żaden sposób nie zakwestionował wskazania przez Sąd drugiej instancji konkretnych możliwości wykonywania „z powodzeniem” niektórych rodzajów prac przy miarodajnie ustalonej jedynie częściowej niezdolności do pracy. Powyższe prowadziło do odmowy przyjęcia bezpodstawnej i bezzasadnej skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., z przyznaniem pełnomocnikowi z urzędu należnych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu kasacyjnym.

ał